

AAA-009-002410

Seat No. _____

M. R. S. (Sem. IV) (CBCS) Examination

March / April – 2016

**M.ELT-421 : Gandhian Approach to Rural
Development
(Elective - 11)**

Faculty Code : 009

Subject Code : 002410

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

- ૧ M.C.Q. : નીચે આપેલ પ્રશ્નોના વિકલ્પોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી લખો. ૨૦
- (૧) “જાત મહેનત મનુષ્યમાત્રને સારુ અનિવાર્ય છે” એ સત્યની પ્રતીતિ ગાંધીજીને કોના વિચારોમાંથી મળી ?
- (A) રસ્કિન (B) ટોલ્સ્ટોય
(C) થોરો (D) રાજચંદ્ર
- (૨) ગાંધીજીના મતે આરોગ્યવાન ખેડૂત જેટલું કામ કરી શકે તેટલું કામ કોણ કદી નહીં કરી શકે ?
- (A) જ્ઞાની (B) તંદુરસ્ત
(C) આળસુ (D) રોગી
- (૩) ગાંધીજીના મતે કોનો પહેલો ધર્મ ગ્રામનિવાસીને સ્વચ્છતાની કેળવણી આપવાનો ગણાય ?
- (A) ગ્રામસેવક (B) સરપંચ
(C) તલાટીમંત્રી (D) આમાંથી એકેય નહીં
- (૪) ગાંધીજીના માનવા પ્રમાણે ગ્રામસેવકે ગામડાના લોકોને આપવાની કેળવણીના કાર્યક્રમમાં શેના વિશેની કેળવણી ખૂબ જ મહત્વનો વિષય ગણાય ?
- (A) ખેતી (B) રસ્તા
(C) પાણી (D) દવા

- (પ) ગાંધીજીએ આમજનતા, ધર્મચાર્યો અને સનાતનીઓને પોતાના અંતરની વાત સમજાવવા માટે કઈ સાલમાં દેશવ્યાપી પ્રવાસ કર્યો ?
- (A) ઈ.સ. ૧૯૨૦-૨૧ (B) ઈ.સ. ૧૯૨૩-૨૪
(C) ઈ.સ. ૧૯૨૬-૨૭ (D) ઈ.સ. ૧૯૨૮-૨૯
- (દ) ગાંધીજીના મતે અસંખ્ય હિંદુઓ અંત્યજોને અડવામાં પાપ છે એમ માને છે, ત્યાં સુધી શું અશક્ય છે ?
- (A) એકતા (B) સ્વરાજ
(C) વિરોધ (D) શાંતિ
- (૭) “અસ્પૃશ્યતા નિવારણ સંઘ”ની સ્થાપના કરવામાં આવી તેનું નામ પાછળથી ફેરવીને શું રાખવામાં આવ્યું ?
- (A) હરિજન સેવકસંઘ (B) હરિજન નિવારણ સંઘ
(C) હિંદ હરિજન સેવકસંઘ (D) આમાંથી એકેય નહીં
- (૮) આમાંથી ગાંધીજીનું અંગ્રેજી સામયિક કયું છે ?
- (A) હરિજનબંધુ (B) હરિજન સેવક
(C) હરિજન (D) નવજીવન
- (૯) ગાંધીજીએ કયું કલંક દૂર કરવા માટે દેશના જુદા જુદા ભાગોનો પ્રવાસ ખેડ્યો ?
- (A) દારૂબંધીનું (B) કેળવણીનું
(C) સ્ત્રી ઉન્નતિનું (D) આમાંથી એકેય નહીં
- (૧૦) ટોલ્સ્ટોયની કઈ વાર્તાનું ‘મુરખરાજ’ નામે ગુજરાતીમાં રૂપાંતર ગાંધીજીએ કર્યું હતું ?
- (A) ઈવાન ધી ફૂલ (B) અન ટુ ધીસ લાસ્ટ
(C) બ્રેડ લેબર (D) ફુટઝર સોનાટા
- (૧૧) કોણે ટ્રસ્ટીશિપના સિદ્ધાંતને ગ્રામદાનરૂપે વ્યવહારમાં મૂકી બતાવ્યો છે ?
- (A) ગાંધીજી (B) વિનોબા ભાવે
(C) પ્યારેલાલ (D) જવાહરલાલ નહેરુ
- (૧૨) કોના અવસાન પછી ભૂદાન-ગ્રામદાન પ્રવૃત્તિનો જન્મ થયો ?
- (A) વિનોબા ભાવે (B) પ્યારેલાલ
(C) જવાહરલાલ નહેરુ (D) ગાંધીજી

- (૧૩) ગાંધીજીના મતે ગ્રામોદ્યોગનો પુનરુદ્ધાર એ કયા કાર્યનો જ વિસ્તાર છે ?
- (A) હાથકાગળ (B) ખેતી
(C) ખાદી (D) આમાંથી એકેય નહીં
- (૧૪) ગાંધીજીએ કઈ સુધારણાની પ્રક્રિયામાં ગ્રામોદ્ધાર માટેના પ્રયાસોને વધારે મહત્વ આપ્યું ?
- (A) સામાજિક (B) આર્થિક
(C) શૈક્ષણિક (D) ધાર્મિક
- (૧૫) ગાંધીજી કોઈપણ દુઃખથી રિભાતું હોય તો, તેના દેહનો અંત લાવવાને શું કહે છે ?
- (A) દયા (B) ધર્મ
(C) પાપ (D) હિંસા
- (૧૬) ગાંધીજીના મતે કોઈપણ વ્યક્તિને કે સમાજને બળાત્કારે શું ન બનાવી શકાય ?
- (A) અભય (B) હિંસક
(C) અપરિગ્રહી (D) આમાંથી એકેય નહીં
- (૧૭) ગાંધીજીના મતે જે અર્થનીતિ એક રાષ્ટ્રને બીજા રાષ્ટ્રનો શિકાર બનાવે તે શું છે ?
- (A) ધર્મ (B) નીતિમય
(C) અનીતિમય (D) આર્થિક નીતિ
- (૧૮) ગ્રામ્ય જીવનના બધા પાસાને આવરીને તેમાં સુધારો દાખલ કરવાનો અભિગમ કોણે કેળવ્યો ?
- (A) આંબેડકરે (B) ગાંધીજીએ
(C) વિનોબા ભાવેએ (D) મહાદેવ ગોવિંદ રાનડેએ
- (૧૯) ઈ.સ. ૧૯૧૮માં ગાંધીજી હિંદુસ્તાનમાં મુસાફરી કરતા હતા ત્યારે કોણે ગામડા વિશે કહ્યું છે ?
- (A) મિ. કર્ટિસ (B) મિ. પોલોક
(C) મિ. નર્વે (D) શ્રીમતી કર્વે
- (૨૦) ભારતના નીચેનામાંથી કયા ક્ષેત્રોમાં સૌથી વધારે ગંદકી જોવા મળે છે ?
- (A) ઘર (B) નદીનાળા
(C) રસ્તા (D) આમાંથી એકેય નહીં

- ૨ ગાંધીજીનો ખાદી અને ગ્રામોદ્યોગનો વિચાર સ્પષ્ટ કરો. ૧૦
- ૩ નીચે આપેલ પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ એકનો જવાબ લખો. ૧૦
- (૧) ગાંધીજીનો ટ્રસ્ટીશિપનો સિદ્ધાંત વિસ્તૃતતાથી સમજાવો.
- (૨) સ્વચ્છતાની કેળવણી અંગે ગાંધીજીના વિચારો જણાવો.
- ૪ ગ્રામોદ્યોગ માટે ગાંધીજીના પ્રયાસો વિસ્તારથી સમજાવો. ૧૦
- અથવા
- ૪ ગાંધીજીની વિચારસરણી મુજબ શાંતિનો માર્ગ શું હોઈ શકે ? સમજાવો. ૧૦
- ૫ ટૂંકનોંધ લખો. (કોઈપણ બે) ૧૦
- (૧) સહકારી પશુપાલન
- (૨) સૌ જીવો એક જ છે - ટૂંકમાં સમજાવો.
- (૩) જાત મહેનત.
- ૬ હરિજનોદ્યોગ અંગે ગાંધીજીએ કરેલા પ્રયાસો વિસ્તૃતતાથી સમજાવો. ૧૦